

פרשיית השבוע

מגזין להגות והסברה יהודית

פרשת צו
פורים תשפ"ב

גיליון מס' 580

על השולחן

הרב אברהם ישראל פרידמן

הג תפריים. צילום - מאיר נימן - לע"מ

ולמוות.

היצר אומר את דברו בבולמוס, והאמונה זועקת את שלה בכוח תוקף האמת.

3.

אם ביום-יום המאבק הלזה, אינו נרגש ואינו ניכר, כשהאדם הממוצע חי את חיי היום-יום במתכונת של שרידה, הרי שבפורים כמו בשאר עיתות הרצון, כאשר מתגלה התת-מודע הפנימי שבאדם, אזי סימני המאבק ניכרים גם ניכרים, ועקבות הניצחון המזהיר מותירים רשימו בנשמה למען יעמדו ימים רבים.

אמן כן יהי רצון, שבכל החזיתות המכה האחרונה תהיה לצד הנכון של המפה.

2.

מקבילה נוספת למגילה ישנה בסיטואציה הנוכחית, במאבק בין כוח הזרוע במלוא אימתנותו, לבין אמונה יוקדת ולוהטת. אמנם יש לחלק על דרך 'אנו מאמינים והם מאמינים'... עדיין העוצמות של האמונה יחד עם עוצמות הרודנות, העורכים מלחמה ביניהם כשחקנים על בימת ההיסטוריה מול קהל צופים ענק הכולל כמעט את כל תושבי כדור הארץ והגלילות מעורר מחשבה היסטורית על מאבקים דומים.

ככל שהמאבק קיים בבחינת 'עולם', כך אולי הוא קיים בעוצמות גבוהות ב'נפש' - האדם נוכח יצריו.

היצר בא בכוח הזרוע, והאדם בא בכוח האמונה השיכרותית כאשר רק התת-מודע היהודי פעיל, ואלו יוצאים למאבק עיקש וחסר פשרות לחיים

... היצר בא בכוח הזרוע,

**והאדם בא בכוח האמונה
השיכרותית כאשר רק התת-
מודע היהודי פעיל, ואלו
יוצאים למאבק עיקש וחסר
פשרות לחיים ולמוות.**

וְיִהְיֶה בַיּוֹם פּוֹטִין

הרב זאב קופילוביץ'

1.

וְיִהְיֶה בַיּוֹם אֲחֻשׁוֹרוֹשׁ הוּא אֲחֻשׁוֹרוֹשׁ הַמַּלְאָךְ מֵהַדֹּדוּ
וְעַד פּוֹשׁ שִׁבְעַת יְעֻשָׁרִים וּמֵאָה מְדִינָה (אסתר א, א)

כאשר נמצאים סמוך ונראה לימי הפורים, עולה מטבע הדברים 'התניה' עליזה משהוא, בין ההמן מהמגילה להמני"ם בני ימינו - איש איש לפי תשוקת לבבו, גילו ומעמדו, ונטיותיו המדיניות הכלל-עולמיות.

אם הדברים אמורים גם בימים כתיקונם, על אחת כמה וכמה שהדברים אמורים במצב הנוכחי של המלחמה חסרת ההנמקה, בין רודן בעל שיעור קומה ומטורף בעל מוניטין, לבין שחקן יהודי בדימוס שהשעה משחקת לו לקצור תשואה אוניברסלית.

המשוואה דגן נעשית לכאורה די פשוטה. כמעט מוכרחת...

הפנקסו של מהנך

דילחות הינוכיות אקטואליות

ורועש, כדי שלבחרים יהיה מספיק טוב כאן כדי שלא יצטרכו ללכת לשם.
ללמדך: אפשר להתעסק ב'לא'; רצוי להתעסק ב'כן'. בחיובי. במה כן לעשות.

ואז נזכרתי במה שכתבתי בספרי 'זרכו' על מרן ראש הישיבה אוהבן של ישראל רבינו הגרנ"צ פינקל צוק"ל.

אחד מהזיכרונות המעניינים מימי חורפי הוא הזיכרון שלי משעת-ליל בישיבת 'מיר-פרידמן'.

למדנו אז - כך זכורני - פרק 'החובל' בסדר ג' ודנו בדברי הגר"ח מבריסק בגדר המחייב של ד' דברים באדם החובל בחבירו. אחרי ה'סדר' פשטה השמועה כי ראש הישיבה הגאון רבי נתן-צבי פינקל החליט לאסור על רכישה במסעדות האזור אחרי השעה 11:00 בלילה. רבע שעה בלבד אחרי תום ה'סדר'. העילה הייתה התקהלויות בלתי-רצויות שהתרחשו בשעתו, בעיקר של חבר'ה שמתגוררים בדירות באזור ואינם מתלמידי הישיבה.

הדבר עשה רושם כמובן גם על בעלי המסעדות באזור שקיבלו את ההוראה וסגרו שעריהן אחרי השעה המדוברת.

אלא שימים אחדים הגיעה החלטה נוספת שעשתה לה כנפיים: ר' נתן צבי החליט כי מעתה ואילך יוגשו בכמה מוקדים מיני-תרגימא וקפה אחרי סדר ג'.

מתברר, כי ראש-הישיבה האהוב ידע להצמיד ל'לא' גם את ה-'כן'. נכון, אין לבחורי הישיבה להימצא במסעדות והמזללות אחרי השעה 11:00 אבל הרי ייתכן וישיארו קצת רעבים (וזאת בפרט שהכל ידעו כי שעת השינה הקלאסית של מירראי מצוי עומד על שעה שאחרי השעה 1:00 בלילה ואף פנימה יותר...), אז לצד ההוראה המחמירה הוא מיד הציב עוגיות ועוגות במקלט של 'מיר-פרידמן' (שהיה לחדר-שיעורים בשעות ליל, לשיחותיו של מורנו שר הלב, הגאון הצדיק רבי בנימין פינקל שליט"א. (אחח, כמה געגועים...)). כמו גם בחדר האוכל של בניין ה'מרכזי' ששירת בעיקר את התלמידים האמריקאים.

אפשר שיש כאן מסר מאלף: לצד ה'לא' - צריך להצמיד גם 'כן'. התורה לא אסרה כדי לכבול ולהציק, אלא כפי שאומר רש"י בפרשת שמני כרופא שדואג שהחולה יאכל מאכלים שלא יזיקו לגופו.

עקיבא בליל הפורים. בחור שיימצא שם - יעוף מהישיבה לאלתר!". במקום זאת, הישיבה הציבה אלטרנטיבה של 'משתה היין' חגיגי-במיוחד, צוהל

תלמודא

חושג תלמודי אחד

מְשִׁתָּה וְשִׁמְחָה: האם יש חובת אכילת בשר בסעודת הפורים?

הגאון רבי יעקב עמאר שליט"א

כתב הרמב"ם בפרק ב' מהלכות מגילה הלכה ט"ו וזה לשונו: "כיצד חובת סעודה זו - שיאכל בשר ויתקן סעודה נאה כפי אשר תמצא ידו". עד כאן לשונו. ומבאר בדבריו שיש לאכול בשר בסעודת פורים.

וכן למד בדבריו הערוך השולחן סי' תרצ"ה סעיף א'. וראה במגיד-משנה שמקור דברי הרמב"ם מדכתיב 'שמחה' ובשאר מקומות אמרינן דאין שמחה אלא בבשר, עיין שם.

אלא שיעויין במגן אברהם סי' תרצ"ו (סעיף קטן ט"ו) שדייק מדכתיב משתה משמע שיש מצוה באכילת בשר. אך כתב דזה קשה דלא עדיף מיו"ט דכתיב ביה שמחה ואעפ"כ אין מצוה בו-מנ-הזה לאכול בו בשר. ועיין בפרי-מגדים בא"א סקט"ו דמסקנת המג"א שיש מצוה באכילת בשר ביום משום עשה דפורים ע"ש.

והנה לגבי הלכות יום-טוב כתב הרמב"ם בפ"ו מהלכות יום טוב (ה"ו) וז"ל: "אע"פ שהשמחה האמורה כאן היא קרבן שלמים... ואנשים אוכלים בשר ושותים יין שאין שמחה אלא בבשר ואין שמחה אלא ביין". והובא בטור סי' תקכ"ט. וכתב ע"ז מרן הבית יוסף שיש לתמוה על הרמב"ם למה הצריך שיאכלו בשר וישתו יין דהא כברייא (פסחים קט) קתני דבזמן הזה אין שמחה אלא ביין ומשמע דביין סגי בלא בשר ע"כ. ומקורו מסוגיא דפסחים קט.

ואשר נלענ"ד בזה בס"ד דכונת הרמב"ם היא דלא תימא מאחר וגם בזה"ז יש שמחה בבשר וכמו שהוכיח הב"ח, ויש שמחה ביין כדאיתא בגמ', א"כ לא יקיים מצות שמחה עד שיאכל בשר וישתה יין גם יחד, לכן השמיענו שאין שמחה אלא בבשר ואין שמחה אלא ביין ובכל אחד בפני עצמו מקיים את המצוה משום שבשניהם מקיימים מצות שמחה בזה"ז. ואתי שפיר שלא סתר את הברייא בפסחים.

ובזה יתבאר דבריו בהלכות מגילה שפסק שיש לאכול בשר בסעודת פורים, מאחר דכתיב ביה שמחה ואין שמחה אלא בבשר גם בזה"ז וכנ"ל. אולם השו"ע לשיטתו בהלכות יו"ט דאין מצות שמחה בבשר בזה"ז אף ביו"ט וכ"ש בסעודת פורים, אשר ע"כ השמיט את פסק הרמב"ם (בסימן תרצ"ה) ולא כתב שיש לאכול בשר בסעודת פורים אלא רק לשתות יין.

אחר שנתבאר לפי הרמב"ם שיש מצוה באכילת בשר בפורים יש לדון האם סגי בבשר עוף או שצריך לאכול בשר בקר וצאן דוקא, ולענין יו"ט ודאי בעינן בשר בהמה כדמוכח במס' חגיגה (ח) דאין בשר עוף בכלל בשר ולכן אין יוצאים יד"ח שמחה בעופות ומנחות. וכן העלה בשו"ת דברי יציב דאין יוצאין בבשר עוף להרמב"ם. וכן העלה הגר"י נג'אר בס' מועדי ה' שאין יוצאים יד"ח בעוף שאין בו שמחה כדיליף בחגיגה ה: וכ"ש שאין יוצאים בדגים. (הארת מערכת: קבלת המאמר המלא והמנומק - ניתן לפנות למערכת).

אולם בשו"ת יחיה דעת ח"ו סי' לג' בהגהה שמי שקשה לו לאכול בשר בהמה מטעמי בריאות או כשרות יכול לאכול עוף כמו שכתבו התוס' בביצה ה. שגם בבשר עוף יש שמחת יו"ט.

פורים ופרפורים

בישיבה-קטנה שלנו בליל- פורים הייתה חגיגה של חמש << היום אני לומד מזה מסר חשוב לחיים

הרב אברהם י. פרידמן

לאחרונה דיברנו - כמה יהודים שעולם החינוך קרוב אליהם - על ימי הישיבה-קטנה. כל אחד שחזר את זכרונותיו שלו, ואגב ימי משתה ושמחה - נזכרתי בזיכרון חריף כיין משובח.

למי שלא יודע, לילות-פורים של בני-ברק היום, רגועים הרבה יותר מלפני כמה עשורים, אז רחוב רבי עקיבא היה רווי בפרחחי גבעת-שמואל השכנה (ובני-ברק שחשבו שהלילה יתחפשו לפרחחי גבעת-שמואל ..) ובממוצע היית שומע 8 דינמיט לדקה (אולי קצת יותר, סליחה אם טעיתי).

אחרי אכיפה משטרתית מוגברת והדוקה תופעת הדינמיט הולכת וגוועת, מתמודדי 'גיל ההתבגרות' אכן צפים ועולים ביום ה'שחרור' - כביכול - מהשחור-לבן, אבל בני-ברק של פורים של שנות ה-תש"פ כנראה רגועה יותר, יחסית.

ועכשיו אני רוצה לספר על ימי חורפי. למדתי באחת הישיבות-הקטנות הסמוכות לרחוב רבי עקיבא דאז - השוקק פרחחי-רחוב וכו' - ובישיבה שלנו בליל הפורים - היה חג. צהלה ושמחה, תזמורת רעשנית, הרבה יין, ובחורים שנגררו כמו מסטיק בשעה 1:30 בלילה לעבר חדר המדרגות בתקווה שמישהו ייקח אותם הביתה, אחרי שחולצתם הייתה צבועה בצבע הקיא.

סליחה על התיאור הפחות-נעים, אבל הישיבה עשתה זאת מסיבה פשוטה: אלטרנטיבה לרחוב המסוכן. כדי שבחורים לא ייתקלו במראות זוועה, כדי שבחורים לא ישוטטו בשדות זרים.

יכלה הישיבה לומר: 'לא' גדול ולמלאות את הקירות בצעקות 'גיוואלד' בצבע אדום-כחול נוסח: "אסור ללכת לרחוב רבי

מלווה הלכה

אקטואליה מזווית יהודית

רב-הפורים בקריאה נרגשת:

"הקפידו על אזני- המן במלית פרג בלבד"

מלית הפרג היא המלית הנהוגה מדורי דורות ורק בה יוצאים ידי חובה - אומר רב-הפורים לגליל הרב דביר ציון שליט"א.

בשיחה עם 'פרשית השבוע' ביקש רב-הפורים שליט"א לפנות בבקשה מיוחדת לכלל התושבים, להקפיד על אכילת אוזני המן במלית פרג בלבד, 'כל המליות החדשות כגון שוקולד, תמרים וחלווה, הם דברים חדשים לא שערום אבותינו, ובוודאי שלא ניתן לצאת בהם ידי חובה'.

אמנם לגבי יום ט"ו - 'שושן פורים' שגם הוא נחגג בעירנו - אומר רב-הפורים - שניתן להקל ולאכול אף מליות אחרות. רמז יפה מצא רב-הפורים לאכילת אוזני המן דווקא במלית פרג מקריאת התורה של יום הפורים: 'באזני בני-חת' (שהיו מצאצאי המן האגגי), שזה עולה בגימטריה 283 כמניין 'פרג'.

ולמי שהחשבון לא מסתדר לו - ראוי שישתה קודם את היי"ש ויבדוק שוב ויראה כדברינו.

תג הפורים: צילום - מאיר נימן - לע"מ

תחפושות - לא רק בפורים!

למה - באמת - אנשים בוחרים ב"שמות-עט" ספרותיים?

הרב אברהם י. פרידמן

א. העיסוק התכוף ב"עמלים לפרנסתם" לטעמי מחמיץ משהו מהותי. נשמתי. הופך את ה"פרנסתם" ל"קבע", במקום לא לעשות עסק מהעסק. בעידן של תיוגים חיצוניים, חייבים משהו מגדיר. ולא היא. נכון צריך לעיתים - בהתאם להוראת רב, לצאת ולעמול בעמל-כפיים, אבל מי שגדל בחממה הבית-מדרשית יודע מה הדבר היחיד שמלווה את האדם ביום שאחרי. וכן, אפשר להיות כלכלן בכיר ולהישאר עדיין בן-ישיבה.

נתהו: הכי צד?

התשובה פשוטה: כשאתה מבין שזה לא התכל'ס בחיים, ולילדים שלך בשולחן-השבת אתה לא פולט הגה על העיסוק הזה - גם אם הוא מניב שטרות לרוב וזוכה לתהילה ברחוב הישראלי - ומה שכן אתה מזכיר בערגה זה השיעורים של ראש הישיבה של הדורות האחרונים 'ר' שמואל', אז סימן שאתה במקום הנכון. מה שאתה מדפיס - זה אתה.

ואתה עדיין תלמיד ישיבה טהור וזך, עמוס רגשות עילאיים. אתה לא נפרדת. למרות כל התחפושות של תשפ"א. אלו - זה לא אתה. זה לא ה"בעצם" שלך. המהות שלך. ה"לפני ולפנים" של הנקודה הפנימית של היהודי עליה מדבר הרמב"ם הידוע בהלכות גירושין בסוגיית "כופין אותו".

ב. איך אמר לי פעם יהודי תורני שעוסק בתקשורת לפרנסתו? "בכל הכתיבה התקשורתית אני מסתתר תחת שמות-עט. זה לא אקט תקשורתי מוכר, זה גם אמירה אמתית-פנימית שלי. כל העיסוקים שאינם-תורניים, הם אינם 'אני'. הם צורך שנכפה עליי, אולם אינם מבטאים את העצמי שלי. את מהותי. אני בוחר לכתוב את השם האמיתי שלי רק במאמרים תורניים שהם-הם זה אני".

ג. מכר שיתף אותי בזיכרון-ילדות:

אבי משועבד שעות רבות ביום לעמל-כפיו, אבל מעולם הילדים לא שמעו ממנו מילים על מעשיו ועל "כמה הוא עושה לשעה". זו לא המורשת שהוא בחר להשאיר לדורות הבאים.

וכן שמענו ממנו. הרבה. שהוא רוצה מאוד-מאוד, בכל לב ונפש, לצאת מוקדם, עוד טרם הזמן הנקוב, כדי להספיק 'לתפוס מקום' בשיעורים של ראשי הישיבות בחול-המועד בבית הכנסת השכונתי, אותם הוא כה אוהב לשמוע. למרות שבכלל זמן כה רב לא גמע גמרא בעיון עם האחרונים.

יכול להיות אפילו עיתונאי, שבבית הוא בכלל יהודי תורני כי הבנים לא רואים בזה נושא. האבא משאיר את העבודה בתחומי המשרד. יהודים של צורה אנחנו. שלא נתפתה לתחפושות ולתיוגים חיצוניים.

הם לא אנחנו.

לתשומת-ליבכם!

מהדורת הדפוס מצומצמת! ניתן לקבל את הגיליון למייל ללא תמורה בשליחת דוא"ל לכתובת: abyisrael@gmail.com

ניתן להשיג את הקובץ המופלא 'שירת משה' לחג הפורים - מאמרים מעמיקים על סגולת ועבודת היום הקדוש וכן תפילות מיוחדות לחג הפורים. מהדורה דיגיטאלית ניתן לקבל ללא תמורה בשליחת מייל למערכת: abyisrael@gmail.com

בניסן נגאלו:
בחדש ניסן תשפ"ב
מצילים
את הנוער המתמודד!
פרטים בקרוב...

מזל טוב:
ספר דָרְנוֹ - חלק שני!

אחרי החלק הראשון של הספר החינוכי דָרְנוֹ שהפך עד מהרה לרב-מכר, מגיע החלק השני.

יצירה חינוכית עשירה ומקורית
 מעין 'יומן-חיים' אישי מרגש ונוגע ללב
 עתיר תובנות לחינוך עצמי וחינוך הילדים

כתוב ביד-אמן בידי סופר
 הנשמה הרב אברהם ישראל פרידמן

מחיר השקה
25 ₪ בלבד!

לפרטים ולרכישה (מתקבלות גם הזמנות מרוכזות למוסדות חינוך)
 מכון 'בלבבי' יהדות מלב אל לב:
 פלא': 0504116867 דוא"ל: abyisrael@gmail.com